

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5'— — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stané 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Za našo Jugoslavijo.

(Iz govora dr. Avg. Reismanja.)

V avstrijski državi so živeli poleg Nemcev tudi drugi narodi, Slovani, ki jih je bilo 3 krat več, kot Nemcev in vendar Slovani niso imeli nobene pravice, ampak samo dolžnosti, vladali so samo Nemci, tudi med nas so pošiljali samo Nemce, samo tujci so pri nas vladali in uradovali, slovenski kmet je moral samo delati in plačevati, tujci, ki so se pritepli iz vseh koncev in krajev, pa so le dobro živeli na naš račun. Še pred 50 leti so nemški graščaki vpregali slovenskega kmeta, da mu je moral orati in njegov bič je dostikrat pel po hrbtu slovenskih tlačanov. Niti ljudje nismo bili, še toliko pravic nismo imeli, kot nekaj sužnji in zamorci v Ameriki, še z živino so nemški graščaki lepše ravnali, kot s slovenskim kmetom, ker so se za živino bali, za nas pa ne. Pa vedno ni bilo tako.

Pred tisoči leti, ko so se naši predniki naselili v naših krajih, smo bili svobodni narod, naši ljudje so nas vladali, potem pa so naenkrat prihrumeli od severa in zahoda požrešni Nemci, in nas z ognjem in mečem podjarmili. In takrat se je začelo v naši lepi slovenski domovini, ki je segala daleč čez Ogrsko do Dunaja in na Tirolsko, robstvo in trpljenje, ki ga nemore nobeno pero opisati. Vas za vasjo je ginila v nenasično žrelo nemškega gospodstva — kakor z živega telesa so nam rezali roke in noge in tudi sredino Slovenije so preplavili tujci, ki so se naselili v najrodovitnejših krajih; mi smo bili čez noč hlapci. Maribor, Ptuj, Celje, Celovec in druga nemčurska gnezda so nam že takrat ugrabili in stoletja so te pijavke pile našo slovensko kri.

In bratje — kdo je držal svojo železno roko nad nami, da se nismo mogli otresti te krute more in živeti svobodno, kakor so živeli sosedi? Kdo? Marsikom je že rojilo po glavi to vprašanje, marsikdo si je na tihem že odgovoril — ta železna roka pa nas je še do zadnjih dni tako trdo oklepala, da na to vprašanje še nismo mogli odgovoriti. Danes pa že drugače dihamo, danes lahko rečemo svobodno, da je bil to Habsburški rod, ki je dal vso neomejeno oblast naše države v roke Nemcem. — Habsburški vladarji so postavljali na Dunaju tiste krvoločne ministre, ki so nas zatirali in nas nazadnje celo proti naši volji pognali v vojsko, ki so nas prisilili, da smo morali svoje krvne brate Ruse in Srbe moriti. Strah in groza nas mora biti ob mislih na to ne-

dolžno prelivanje krvi in vendar so naši ljudje ubogali brez upora, čeprav so videli, da se ne borijo za sebe, ne za svojo domovino, ampak za blagor in moč Nemcev. Tisoči in tisoči so padli na ruskem bojnem polju, tisoče je pokrila balkanska zemlja, milijoni so zginili in zapustili svoje mlado življenje na soški fronti. In zakaj vse to — zakaj smo morali dati svoje najboljše ljudi? Vsi veste danes, da se je ta strašna 4 letna morija začela samo za to, ker je bil oholi Nemec željan tuje zemlje, tujega gospodstva, ker je Nemce žejalo tuje krvi. Vsak vojak, ki se vrača, pravi: Gorje nam, če bi mi zmagali; v vojski so se le spoznali, kakšni krvoločneži so Nemci. Pa četudi so naši ljudje šli z Nemci proti svojim rodnim bratom čez drn in strn, vendar so nas še v vojnem času zatirali. Celi svet se je vzdignil proti Nemcem in ni čudo: saj so z lastnimi ljudmi, z lastnimi državljani, delali hujše, kakor naši vojni sovražniki.

Saj veste, kako so preganjali začetkom vojske tudi nas, po mestih, naše najboljše ljudi, v Bistrici so zaprli vse Slovence, jih opljuvali, pretepali, zasmehovali in končno vlekli razcapane in umazane v vojaške ječe na nemški Gradec duhovščino in učitelje, kjer so jih tako trpinčili, da je večina zbolela; marsikdo pa se ni več vrnil. V Thalerhofu pri Gradcu so imeli celo mesto barak, kamor so naphali Slované iz cele Avstrije in jim niso dali ne postelj, niti slame za ležišče in ne hrane. Surovi nemški vojaki, ki so jih stražili, pa so jih še trpinčili do smrti. Povedal Vam bom le slučaj, kako se je godilo v tem Thalerhofu nesrečnežu 58 let staremu cerkovniku Poltavskemu iz Bolotina v Galiciji. Ker je bil Rusin, so ga 28. julija 1914 zaprli, ne da bi ga postavili pred sodnijo in ga vtaknili v večji transport drugih nesrečnežev, katere so tudi polovili v Galiciji in jih pripeljali v Gradec. 58 letni starček je bil celo vožnjo zvezan na kratko s špankami. Marsikak stražnik ga je med vožnjo še pretepal in dajal duška svoji jezi nad njim s surovimi udarci. V strašno ubogem stanju so ga pripeljali v Thalerhof, tukaj pa se je ubogemu starčku še huje godilo; še le čez 14 dni in noči so odvezli nesrečnežu okove (špange). Ubogi mučenik ni mogel spregovoriti, ampak k nebu je spenjal svoje do krvi razpraskane roke in se križal. Od tega dne so mu dvakrat na dan za pol ure odvezli okove, ampak njegova usoda se s tem ni spremenila.

V oblateno telo in obleko se je zaredila mrčes, ki je neasmiljeno grizla nezaceljene rane po celem telesu. Grozen je bil pogled na tega

mučenika, katerega telo je bila l sama gnila rana, iz katere je dobivala hrano mrčes, ki se je neverjetno hitro množila, pa ni se mogel braniti proti tem bolečinam, ker je imel na rokah okove. Tako je počasi umiral pred očmi svojih 6. jokajočih tovarišev, dokler mu ni končno udarec s kopitom puške nekoga vojaka od nemškega 27. polka razbil glave. Ta dogodek je pripovedoval v državnem zboru avstrijskim ministrom poslanec dr. Striberny in navedel za to tudi natančne priče. Ta poslanec je rekel ministrom, ki so mirno sedeli na mehkih stolih: Gospodje, divjanje cesarja Nerona, ki je v Rimu preganjal kristjane, je proti tej živinski podivjanosti 20. stoletja še velika človekoljubnost. V Thalerhofu so prevzeli prve transporte tisočev takšnih preganjanih Slovanov vojaki graškega polka, kateremu je načeloval stotnik Hašingen. To je bil mož brez srca. Rekel je, da je večna škoda, Slované, te izdajalske pse spravljati po vlaku še v barake. Če bi on smel, bi jih baje postavil vse v 1 vrsto proti strojnim puškam in pustil vse postreliti, najraje pa najbrž sploh vse stranske narode. Vojaki so se seve obnašali po njem. Takoj pri izstopu iz vagona so ljudi do krvi mltili in še na zemlji butali. Do nezavesti so na primer stolkli starčka duhovnika Antona Bijenkjeliča iz Galicije in celo vrsto drugih. Tudi marsikateri slovenski duhovnik in drugi izobraženci, pa tudi kmetje so občevali to kruto usodo. Na tisoče in tisoče Slovanov je prezebalo po zimi v teh barakah, tisoče pa jih je zginilo po drugih ječah, na tisoče Jugoslovanov, žen, otrok in starčkov pa so pomorili in pobesili nemški in madžarski vojaki v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, tisoči pa so umrli lakote. Ti ljudje niso vedeli, zakaj umirajo, zakaj visijo na vislicah, njih edini greh je bil ta, da so bili Slovani.

Danes lahko rečemo, da nas je edino to trpljenje rešilo krempljev nemškega gospodstva, ker je samo njihovo krvavo nasilje dvignilo celi svet proti Avstriji in Nemčiji, da so jo končno zdrobili, razkosali in njene armade zajeli in raztepli na vse vetrove. Avstrijski cesar je moral bežati iz Dunaja. Izstradano ljudstvo se ne boji več svojih krvoločnežev in noče več trpeti in prodajati svoje kože za ljudi, ki nimajo duše in ne srca!

Med tem pa smo se združili mi Jugoslovani in kratkoma povedali avstrijski vladi na Dunaju, da je ne poznamo več in smo si ustanovili svobodno, samostojno in neodvisno jugoslovansko državo, ki sega od Špifelda do morja, od Triglava do Soluna in je ta nova jugoslovanska država veliko močnejša, kakor Ogrska in bivša Avstrija.

Tej novi vladi se moramo popolnoma porokoriti. Bili smo dovolj močni, da smo si, če tudi smo majhen narod, vendar priborili svojo zlato svobodo, glejmo, da bomo sedaj tudi dobro sezidali to novo hišo, da bomo v njej dobro živeli in se dobro razumeli v bratski ljubezni. Za nas je prišel sedaj še le pravi čas dela, glejte vsi, da bomo vsak na svojem mestu. Ne smemo misliti, da se bo po novi državi cedilo mleko in med, ne čakajmo na Jugoslavijo, kakor Izraelci na obljubljeni deželi. Saj veste vsi, da so Nemci 4 leta po naših krajih samo rekvirirali, a vse je šlo čez mejo. Sedaj pa so meje proti Nemcem zaprte, od nas ne gre nič več čez mejo, pa tudi nazaj nam nič ne pošljejo, kar so odpeljali.

Kdor se sedaj ne bo skazal in pomagal lastni domovini, ni vreden, da bi pozneje užival dobrote, ki so jih priborili drugi. Sedaj bo življenje lepo in vredno, da ga živimo. Otrlesi smo se tisočletnih pijavk, čez tisoč let smo delali za grabežljive tujce, sedaj bomo delali za sebe. Stara, skrhana Avstrija je razpadla, na njenih razvalinah pa je zacvetela močira in bogata Jugoslavija.

Paziti pa moramo v tem času na svojo narodno čast, sedaj moramo pokazati svetu, da smo vredni svoje države, ker smo pošteni, reseni in razsodni narod. Naša narodna vlada je z žalostjo slišala o tatvinah, ropanju in nemirih po naših krajih in izjavila, da strogo obsoja vsak nered in sploh vsako nasilje in bo proti takim prestopkom tudi strogo nastopala. Varnost v teh časih ljudi pred pijačo, in jih svarite pred nerednostjo. Kar ne želiš sebi, ne stori tudi drugemu!

Vse kar je danes na jugoslovanski zemlji, je last jugoslovanske države in vsakdo mora čuvati narodno premoženje. Dovolj je bilo nesreč in trpljenja. Od nas vseh pa je odvisno, če bo znanost sijalo čisto sonce v naši domovini, da nam bo zacelilo tisočere rane, katere so nam zarezali naši dosedanji vladarji. Ne pozabite, da smo morali iti v vojsko proti naši volji, za tujo korist, za to, da bi nas pozneje lažje teptali, ker so tako hoteli na Dunaju!

Zmagala pa je pravica in danes se tresejo oni, ki so nas gnali v smrt in hoteli čisto prežnati iz naše drage domovine; mi pa slavimo po tisočletnem hlapčevanju in robstvu v zvezi z našimi brati Hrvati, Srbi, Poljaki in Čehi svoje vstajenje!

Političen pregled.

Boji na Koroškem. LDU Celovec, 19. maja. (DKU) Tiskovni urad nemško-koroškega deželnega odbora poroča: Situacijsko poročilo z dne 18. maja ob desetih dopoldne: Pri Guštanju in pri Šajdnu sedlu zapadno od Železne kaple so se pokazale sovražne patrole, ki so bile z ognjem zavržene. — Situacijsko poročilo z dne 19. maja ob 8. zjutraj: Položaj neizpremenjen.

Štajerske občine za pravične meje. Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 18. maja iz uradnega vira: V okrajnih glavarstvih Maribor, Slov. Gradec, Ljutomer, Ptuj, Brežice, Celje in Konjice so vse občine po svojih zastopnikih sporočile okrajnim glavarstvom, da odločno zahtevajo združitev vse slovenske Štajerske z Mariborom in Radgono, vsega slovenskega Prekmurja, vse slovenske Koroške s Celovcem in Beljakom z državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Enake sklepe javljajo tudi avtonomna mesta Maribor, Celje in Ptuj. V občinah, kjer ni proglašen preki sod, so se vršile danes javne manifestacije, pri katerih so se sklenile resolucije v enakem smislu.

Naše zahteve. LDU. Pariz, 18. maja. (ČTU). »Petit Journal« piše: Srbska delegacija je podala nastopno izjavo: Glede Nemške Avstrije in Mažarske imamo teritorialne in financijelne zahteve. Z ozirom na prve smo na temelju Wilsonovih načel zahtevali, da bodo naše meje obkrožale vse jugoslovanske skupine. Vstrajamo zlasti pri svojih pravicah glede Maribora na Štajerskem, Celovca in Beljaka na Koroškem, kjer so železniška križišča za slovenske dežele. Glede Bosne in Hercegovine, ki sta bili po kršitvi mednarodne pogodbe anektirani, upamo, da bo konferenca odločila tako, kakor glede Alzacije-Lorene.

Med Italijani in Jugoslovani ni sporazuma. LDU Berlin, 18. maja. (ČTU). »Lokalanzeiger« javlja iz Lugana: Kakor poroča »Corriere della Sera« iz Pariza, se je ponesrečil poizkus, ki ga je priporočala Amerika, da bi se italijanski in jugoslovanski delegati direktno sporazumeli. Poizkus se je ponesrečil vsled trdovratnosti, s katero so Jugoslovani vstrajali na svojih zahtevkih.

Avstrijski delegati v Parizu. LDU Lion, 18. maja. (Brezlično) Izmena poverilnic med pooblaščenca antante in nemško-avstrijskimi delegati bo v ponedeljek ob 15. uri 15 minut v paviljonu Henri IV. v St. Germainu, in sicer v sobi, kjer je bil rojen Ludovik XIV. Komisiji za verifikacijo predseduje Jules Cambon, ki zastopa tudi Francijo; Henrik Wihte zastopa Zedinjene države, lord Hardinge Veliko Britanijo, De Martino Italijo in Matsui Japonsko. Pri izročitvi mirovnih pogojev Nemški Avstriji bodo zastopane nastopne antantne države: Zedinjene države, Velika Britanija, Francija, Italija, Japonska, Belgija, Kitajska, Kuba, Grška, Nikaragva, Panama, Poljska, Portugalska, Rumunija, Srbija-Hrvatska-Slovenija, Siam in Čehoslovaška.

Popravek nemške mirovne pogodbe. LDU. Versailles, 17. maja. (DKU) Clemenceau je izročil nemškemu delegatu nekatere popravke v mirovni pogodbi, vsled katerih se pogodba v nekaj točkah bistveno izpremeni. V tretjem delu: Politične določbe v Evropi se glasi šesti odstavek o Avstriji Nemčija prizna neodvisnost Avstrije v mejah, ki se določijo v pogodbi med Avstrijo in glavnimi asociiranimi in alijiranimi državami. »Nemčija priznava, da je ta neodvisnost neizpremenljiva, razen če svet zveze narodov temu pritrudi.« V istem poglavju, odstavek 14., so določbo: Nemčija trajno in neovrgljivo priznava odvisnost teritorijev, ki so 1. avgusta 1914 bili ruski, dalje anuliranje brest-litovske pogodbe in vseh dogovorov, od novembra 1917 z vsemi vladami ali političnimi skupinami v Rusiji — izpremenili tako: »Nemčija trajno in neovrgljivo priznava odvisnost vseh teritorijev, ki so bili 1. avgusta 1914 ruski, dalje anuliranje brest-litovske pogodbe in vseh dogovorov, ki jih je sklenila z boljševiskimi vladami na Ruskem.« V 14. delu: »poročila za izvedbo« se člen 430 sedaj glasi: »Ako bi za zasedenja ali po preteku gori navedenih 15 let berlinski odbor za obnovo uvidel, da se Nemčija brani, izpolniti popolnoma ali deloma pogodbene obveze, se bodo to takrat izpraznjeni pasovi takoj zopet popolnoma ali deloma zasedli.«

Boji med Čehi in Mažari. LDU Praga, 18. maja. (ČTU) Situacijsko poročilo s Slovaškega: Češke čete so zasedle Korlat, 17 km vshodno Losonca. Mažarski častniki-ubežniki pravijo, da pomenja živahni promet na mažarski strani, da bodo Mažari te dni napravili kombiniran napad na slovaški fronti. Čehoslovaške čete so ukrenile vse potrebno, da odbijejo mažarski napad.

Dnevne novice.

Naš francoski pokrovitelj g. major dr. Gaston Reverdy se je danes dopoldne odpeljal čez Ljubljano v Pariz, da poroča. Tam ostane dva do tri tedne. Želimo mu srečno pot in skorajšnje svidenje.

Poroča. Poročil se je kapetan Jaroslav Kosér z Veró Kosér roj. Novak. Bilo srečno!

Nemška grozodejstva na Koroškem. Kake zverine so nemški vojaki na Koroškem, ki se večinoma rekrutirajo iz nemških visokošolcev, razvidimo iz naslednjih grozodejstev, ki so jih ugotovili jugoslovanski delegati: »Nemci so v Velikovcu postavili ujete jugoslovanske vojake v črte in začeli vanje metati ročne granate. Ranili, razmesarili in ubili so jih mnogo. Na trgu v Velikovcu so postavili naše vojake v kare in neki letalec je metal bombe na nje. Zgodili so se dalje slučajni, da so podivjane nemške tolpe nastavile vojnim ujetnikom v usta puškine cevi in potem streljale.

Narodna mlačnost in špekulacija. Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru nam je poslalo dopis, v katerem se popolnoma strinja z našo notico glede slovenskih napisov, ki smo jo priobčili v zadnji številki. Slov. trg. in obrtno društvo je v tem oziru že začetkom nastoje Jugoslavije objavilo tozadevne pozive v slovenskih listih in je tudi osebno pozvalo razne slovenske obrtnike in trgovce. O tem se je govorilo tudi na zadnjem strokovnem sestanku. Razen nekaterih obrtnikov in trgovcev imajo skoro že vsi člani slovenske napise, drugi jih imajo pa v delu. Vendar je še mnogo slovenskih obrtnikov in trgovcev, ki niso vpisani v Slov. trg. in obrtno društvo, čeprav jih je društvo opetovano pozvalo. Konečno pozivlja društvo slovenske obrtnike in trgovce, naj inserirajo v slovenskih listih, da na ta način onemogočijo inserate nemških tvrdk.

Jugoslovanski socialni demokrati in nemškutarji. Mi smo že opetovano naglašali najožjo zvezo naših socialnih demokratov z neaškimi nacionalci na Spodnjem Štajerskem. Istega mnenja je tudi celjska »Nova doba«, ki pravi med drugim: »Delavci v splošnem nimajo vzroka, pritoževati se čez Jugoslavijo. Kolikor se še širi med njimi republikanstvo in boljše-vizem, nagnjenje k nemirnim in neredom, je to izključno delo naših bivših nemškutarjev, ki so se zajedli v vrste soc. demokratov, ker najdejo tam še najbolj rodovitna tla za svoje peklensko delo. Nikdar ne zavidamo soc. demokratom njih novih prijateljev. Bojimo se pa, da bodo ti najnovejši pristaši soc. demokratov vsled svojega precejšnjega števila zrasli njim samim čez glavo in da bodo pod soc. demokratsko zaščito zastropili našo javnost, tako, da se ne bo dalo tega več popraviti. Bojimo se, da bo JSDS zšla na pota, na katerih jih bodo vodili naši nemškutarji, ki bodo kmalu v JSDS presegali število onih soc. demokratov, ki se zavedajo, da so Slovenci. Danes že bitko občutimo vedno večji vpliv nemškutarstva, ki ga ima isto s soc. demokratsko pomočjo naravnost v naši deželni vladi. Imamo dokaze v rokah, da soc. dem. voditelji spremljajo nemškutarke deputacije v Ljubljano in Beograd, kjer jim grede, izkoriščajo sedanjo slučajno moč svoje stranke, na roke in kjer dosledno preprečijo vsako akcijo, ki meri na čiščenje našega naroda in na zajezitev rovarskega počtetja nadležnih tujcev. Dokler ne bo naša vlada storila odločnega sklepa, da se izženejo naši kuferasi, toliko časa ne bo izvršila dolžnosti, ki jih je prevzela napram narodu in državi. Naredba št. 232 o državnem nadzorstvu podjetij je pomankljiva in neodgovarja svojemu namenu, ako vlada ne bo podpirala nadzornikov, marveč jih puščala na cedilu, kardakoli ba kak nemškutar s pomočjo soc. demokratov iskal pri njej pomoči.«

Socialni demokrati kar ne morejo videti našega lista. Zadnji ljubljanski »Delavec« se na surov način zaletel v naš list in v jugoslovansko demokratsko stranko. Mi ne bomo odgovarjali v istem tonu, kakor dela ta list. Pribijemo pa, da smo ponosni na to, da smo ravno v Mariboru odvrnili precej delavcev, ki nočejo več hoditi pod firmo jugoslovanske soc. demokracije za nemškimi hujskači. To smo videli najlepše 1. majnika, ko so razni nemški verižniki in vojni dobičkarji hodili z rdecimi nageljni po Mariboru. In zakaj potem vedno naglašate, da ima edinole socialnodemokratska stranka monopol, da organizira delavstvo? Ne bodimo vendar otročji, vsaj vsi dobro vemo, da gre tudi socialnodemokratski stranki predvsem za moč, ki jo pa ustvarja edinole število

strankinih pristašev. In tako sprejema tudi socialnodemokratska stranka v svoje okrilje odvetnike, profesorje, verižnike, vojne dobičkarje in naposled seveda tudi delavce, ker so po številu najmočnejši.

Pod državno nadzorstvo se je postavilo imetje Leona Weiß, lesnega trgovca iz Gradca, zlasti v Gašteriji in Žičah. Za nadzornika se je imenoval dr. Milan Gorišek, odvetnik pri Sv. Lenartu v Slov. Gor.

Srebrni novci bivše monarhije enakovredni z dinarji. Na predlog finančnega ministrstva je izšel ukaz, da se kurz srebrnih kron bivše avstro-ogrške države in kovanih srebrnih perperjev črnogorskih izenači s kurzom dinarja t. j. da je pri naših državnih blagajnicah vredna ena srebrna krona ravnotoliko kakor en dinar.

Izdaja potnih listov. Ministrstvo za notranje zadeve je pooblastilo deželno vladu za Slovenijo, da sme izdajati potna dovoljenja za inozemstvo.

Za Rogaško Slatino in okolico se osnuje v kratkem čitalnica, ki je nujno potrebna.

Otvoritev tehniške fakultete v Ljubljani. V palači višje državne obrtne šole v Ljubljani se je otvorila včeraj tehniška fakulteta slovenskega vseučilišča. Udeležile so se te slavnosti razne korporacije in zastopniki raznih društev. Zborovanje je slovesno otvoril predsednik vseučiliške komisije dr. Danilo Majaron, ki je v daljšem govoru podal zgodovino dosedanjega dela vsučiliške komisije, ki je sklenila otvoriti to jesen v Ljubljani popolno univerzo dosedanjega tipa, toda s popolno tehniško fakulteto. Včeraj se je otvoril tehniški kurz za prvoletnike kot prvi pričetek tega velikega slovenskega in jugoslovanskega popolnega vseučilišča. Za njim je poverjenik za prosveto prof. dr. Verstovšek otvoril v imenu vlade poduk ter prečital udanostno brzojavko regentu in zahvalno brzojavko ministru za nauk Davidoviču. Prvi je na novo tvorjeni fakulteti govoril v imenu društva inženirjev rudarski nadsvetnik Stergar, ki je orisal pomen in namen tehniškega študija za naše bodoče narodno gospodarstvo. Podžupan dr. Karl Triller je v imenu mesta Ljubljane izrazil vseučiliški komisiji, društvu inženirjev in poverjeništvu za uk zahvale Ljubljane. Nato je docent, strojni inženir dr. Vidmar govoril svoje, tudi za navadnega človeka izredno zanimivo, četudi globoko znanstveno, prvo predavanje na slovenski tehniki o razvoju stroja, o ideji modernega strojnega tehnika, o njegovih nalogi napram znanosti za izobrazbo naraščajo in praktično delo. Otvorjenemu tehniškemu tečaju je zasigurno delo takoj od začetka, ker je pripravljenih za fakulteto že doslej nad 100 slušateljev prvoletnikov.

Zaprte gostilne. Okr. glavarstvo je zaprlo gostilno Karla Aubla pri Sv. Lenartu v Slov. Goricih in gostilno Karla Schiffkota istotam.

Zaprta se je gostilna Vincenca Bahler in sicer je vodil sedaj to gostilno Franc Lašič iz Račja brez vsake koncesije.

Mariborskega „Sokola“ pešizlet v Zerkovce pretečeno nedeljo je prav dobro vspel. Vzlic grozečim temnim oblakom se je zbralo do 40 članov in članic, ki so jo ubrali prepevajoč narodne pesmi po krasni poti ob Dravi preko Sv. Petra v Zerkovce. Ondi je bila zbrana v gostilni g. župana Zela lepa družba domačih fantev, ki so bili sklenili ustanoviti za postranske občine odsek mariborskega „Sokola“. Na prisrčni pozdrav g. učitelja Zemljiča je brat starosta dr. Serbec obrazložil v daljšem govoru pomen in glavne smotre „Sokolskih društev“, povdarjal pred vsem potrebo vstrajnosti, pravega bratstva, stroge pokorščine poleg največje svobode, in ljubezen do svojega naroda; podal je v kratkih črticah zgodovino „Sokolstva“ sploh in omenil na zadnje delovanje mariborskega „Sokola“. Govornik je končal, da naloga „Sokolstva“ še nikakor ni končana, marveč ima „Sokol“ slej ko prej dolžnost utrjevati in širiti narodno zavestnost med svojimi člani in med širšim narodom, da se le-ta otrese onega suženjskega duha, ki mu tu pa tam še leži v kosteh vsled tisočletnega suženjstva; naj se vsak zave, da je tu naš dom, naša zemlja, kjer ji smo mi

gospodarji, katero zemljo pa moramo biti tudi pripravljeno braniti. Fante iz Zerkovce, Digoš in Pobrežja je pozdravil prav srčno kot nove brate. Temu navdušenemu govoru je sledilo burno prirejevanje in so vsi navzoči brez razlike stanu, starosti in spola, kmeti in meščani zapeli razoglavi in stoje našo narodno pesem „Lepa naša domovina“. Dogovorili smo se glede telovadbe in se je oglasilo takoj lepo številno telovadcev. Siedila je prosta zabava. Mladina je plesala na trati kolo in druge pise, nazadnje so se udeležili domači fanti skupno s „Sokoli“ telovadnih iger; oča in mati Zelova so pa prav pridno stregli s izborno kapljico in prigrizki. Po prsrčnem slovesu so odkorakali „Sokoli“ po poti skozi Pobrežje v Maribor nazaj, med potom je budila sokolska fanfara in narodne pesmi narodne zaspance in mlačneže. Lep je bil ta prvi pešizlet v našo krasno okolico, naj mu sledi kmalu drugi!

Mariborskega „Sokola“ odborova seja se vrši v četrtek, 22. t. m., ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“.

Prodaja govejega mesa na klavnici. V sredo 21. t. m. ob dveh popoldne se bo v mestni klavnici prodalo 180 kg govejega mesa vola, ki se je moral pobiti, in sicer po 6 kron za kilogram. Stranke dobe po 1 kg mesa.

Sladkor za mesec maj se razdeli še ta teden na trgovce okrajnega glavarstva mariborskega. Za vsako osebo je določeno ½ kg.

Potreba desk in hlodov. Kdor rabi za svojo potrebo deske in drugi stavbeni les, naj se nujno obrne na okrajno glavarstvo in sicer pisмено.

Preskrba s kvasom. Promet s kvasom je sedaj popolnoma urejen. Stranke, ki s sedajno ureditvijo niso popolnoma zadovoljne, naj stavijo svoje predloge okrajnemu glavarstvu v Mariboru.

Žreblji različnih vrst. Okrajno glavarstvo je nakazalo trgovcem na deželi en vagon žrebljev različne vrste. Trgovci, ki prodajajo žreblje so: Vodenik Franc, Poljčane, Pinter Alojz, Slov. Bistrica, Omerzu Daniel, Slovenska Bistrica, Kartin Oton, Zgornja Poljskava, Zamolo Konrad, Fram, Loh M. Slivnica, Vodenik podružnica, Hoče, Tischler podružnica, Pragersko, Vorša Leopold, Sv. Martin na Poh., Serac Mihael, Ruše, Ivan Oder Sv. Lovrenc nad Mariborom, Peter Sorko Pekre, Zemljič A. Sv. Lenart Slov. Gor., Šumenjak A. Sv. Benedikt, Cauš Terezija, Sv. Trojica, Plevnik Janez Sv. Ilj Slov. Gor., Swaty Karol, Sv. Ilj Slov. Gor., Baumgartner Janez Sv. Marjeta o Pesnici, Vaupotič Franc Zgornja Sv. Kungota, Dobaj J. Sv. Jurij o Pesnici, Wergles Sv. Jurij Slov. Gor., Arnuš T. Sv. Jakob Slov. Gor., Macun Anton Sv. Marjeta na Drav. polju, Jagrič Ferd. Selnica o Dravi.

Izdaja sladkornih izkaznic. Sladkorne izkaznice za hiše v Graškem predmestju se bodo izdajale v petek dne 23., za notranje mesto in Koroško predmestje v soboto dne 24., in za Magdalensko predmestje v nedeljo dne 25. majnika med 9. in 11. uro, Mestni trg 6. Hišne pole, s katerimi se bodo izdajale sladkorne izkaznice se imajo oddati s spričevali o cepljenih kozah, dne 26. majnika. Zatoraj morajo hišne pole tudi za tiste hiše, za katere se ne bodo izdajale sladkorne izkaznice, hišniki primesti v izmenjavo.

Sladkorne izkaznice za podnajemnike. Podnajemniki s začetnimi črkami A do D in K do M dobivajo sladkorne izkaznice v pondeljek dne 26., vsi drugi v torek dne 27. proti pokazilu družinske pole in zglasilnega lista in proti oddaji spričevala o cepljenih kozah. Podnajemniki ne smejo toraj svojih spričeval o cepljenih kozah oddati s hišnimi polami, kakor najemniki.

Izkaznice za mleko se bodo izdajale za začetne črke A do H v sredo dne 28. predpoldne, J do O popoldne, P do S v petek dne 29. majnika predpoldne, T do Z istega dne popoldne.

Zadnje vesti.
(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Koroška fronta.

LDU. Ljubljana, 20. maja 1919. Ljubljanski dopisni urad poroča 20. maja ob

10. uri dopoldne iz uradnega vira: Južno od Spod. Dravograda smo odbili dvakratni napad nemških patrolj. Sovražna artiljerija je obstreljevala hiše v bližini Sv. Roka, zapadno od Slov. Gradca. Položaj neizpremenjen.

Papež za protestantovsko Nemčijo.

LDU. Berlin, 20. maja 1919. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi: V nekaterih dneh je pričakovati, da pokaže papež svoje naziranje in sicer na podlagi osebnih informacij o nedoglednih posledicah, ki bi jih imel Nemčiji usiljeni mir za svet in za cerkev. »Lokalanzeiger« od ministrskemu predsedniku blizu stoječe osebe, da išče Vatikan potov, da bi se mirovni pogoji za centralne sile omilili. Vatikan naglašja, da, ako hoče Anglija iz samoljubnih, političnih ozirov prizanašati Islamu pri razdelitvi Turčije, tudi večinoma katoliško obrensko prebivalstvo Vatikanu ne more biti brezpomembno.

Washingtonski kongres in mirovni pogoji.

LDU. Berlin, 20. maja 1919. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Versailles: V Washingtonu se je sestel danes kongres k izredni seji, da prouči mirovne pogoje. Spomenica predsednika Wilsona bo menda v torek predložena obema zbornicama.

Interparlamentarna konferenca v Bruselju.

LDU. Bruselj, 19. maja 1919. (Broz-zično). Francosko-srbsko-grško-portugalsko in češko-slovaško odposlanstvo je včeraj popoldne s posebnim vlakom dospelo semkaj, da se udeleži interparlamentarne konference. Francoski in portugalski poslanik ter mnogo drugih je sprejelo delegate na kolodvoru.

Sprejem nemško-avstrijskih delegatov.

LDU. St. Germain, 19. maja 1919. Danes popoldne ob 3. uri 10 minut se je v paviljonu Henryja IV. vršila izmena pooblastil kot prvi oficialni čin mirovne konference. V vrhni dvorani paviljona, ki se rabi v mirnem času za hotel, so zastopniki velsil, Camboine za Francijo kot predsednik, lord Hardinge za Vel. Britanijo, Waite za združene države, de Martino za Italijo in baron Matsui za Japonsko, pričakovali nemško-avstrijske zastopnike, ki so jih v avtomobilih pripeljali iz bližnje vile, kjer stanuje državni kancelar dr. Renner. Z nemško-avstrijske strani so se pod vodstvom drž. kancelarja dr. Rennerja udeležili ceremonije generalni pooblaščenca bivši minister dr. Klein, sekc. načelnik Peter, sekc. načelnik Eichhöf in sekc. načelnik dr. Schüler. Nemško-avstrijske delegate je uvedel poveljnik Bourgois, šef francoske vojaške misije. Camboine je pred izročitvijo pooblastil imel kratek prijazen nagovor. Drž. kancelar dr. Renner mu je odgovoril v kratkem govoru, ki ga je pričel francoski ter nadaljeval nemški. Nato so si podali pooblastila. Pooblastila so oddale v pregled naslednje države: Zed. države ameriške, Velika Britanija, Francija, Italija, Japonska, Belgija, Kitajska, Kuba, Grška, Nikaragua, Panama, Poljska, Portugalska, Romunika, kraljestvo SHS, Siam, Českoslovaška republika. Diplomatska ceremonija ni trajala več nego 5 minut. Ob ½4. uri so se antantni zastopniki v avtomobilih odpeljali v Pariz. Nemško-avstrijski delegati so se vrnili v svoja stanovanja.

Českoslovaške čete na bavarski meji.

LDU Monakovo, 19. maja 1919. Občina Baurisch Kaiserstein poroča listu „Staatszeitung“ k vesti, da so ob českoslovaški meji zadnje dni zbrane večje češke pehotne in konjeniške čete, da meja na češki strani ni zasedena močnejše nego poprej. Gre samo za manjše število obmejnih varstvenih čet zoper boljševeike.

Italija proti miru.

LDU St. Germain, 18. maja. »Matin« javlja iz Rima: »Popolo d'Italia« je začel iniciativo za organizacijo protestnih izjav proti versailškemu miru. Shodi naj bi se vršili 1. junija po vsej Italiji. Bissolati popolnoma odobruje ta načrt.

Zdravnik

dr. Vilko Marinordinira od 19. majnika naprej vsak dan od
14.—16. ure popoldne

Elizabethna cesta št. 15, Maribor

Telefon št. 205.

Zdravnik

dr. Ivan Raišp

ordinira vsak dan od 14.—16. ure popoldne

Vetrinjska ulica št. 12, Maribor

(preje dr. Terč).

Malinov sok

samo s pravim sladkorjem kupim večjo količino. V aljaki, kavarna »Central«, Maribor.

Vinogradniki, pozor!Gumijo za vinske trte ima veliko zalogo slovenska agentura in komisija Mihael Samida, samo
Stolni trg 3 Maribor.**Hiša v Gradcu**

se zamenja s hišo v Mariboru na prometnem kraju. Vrednost 150.000 K. Ponudbe na upravništvo »Mariborski delavec«.

Pristno rdeče vino

se prodaja v steklenicah vsak dan od 2—6 ure

Kletarstvo Alwies, Maribor

Meljski hrib št. 63.

Kupim vsako množino

rezanega, otesanega in okroglega smrekovega in jelkega lesa. Ponudbe na tvrdko

Drago Kobi

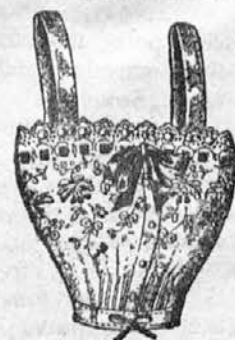
Maribor, Franca Jožefa cesta 15.

Vojaške čepice

bojne čepice (sajkače), epolete zlate in srebrne, baržun v prepisanih barvah, kokarde za častnike v državni barvi SHS in kokarde za moštvo SHS, srbske rosete (zvezde), različne borte po predpisih razpošilja modna trgovina

Zaloga perila za dame, steznikov in moderčkov.

Zaloga svile za obleke in bluze. Uzorci na razpolago.

M. BIDOUC, Maribor, Tegetthoffova cesta št. 28**I. Mariborski bioskop**

Tegetthoffova cesta.

Od srede 21. do 23. maja 1919

Veliki spored!

Dušna borba

Drama v 4 dejanjih po motivu Lotarja Schmidta.

Hiša pri črni vrani

Satira v 2 dejanjih

V četrtek dne 22. maja 1919:

Prevoz kosti jugoslovanskih mučenikov Zrinskega in Frankopana.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. in 20. uri, v nedeljah in praznikih ob 1/2 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

Podpisujte drž. posojilo!

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno združenje“ v Mariboru.

Brivnica S. Ulčar

Koroška cesta (zraven Čivilove tiskarne)

se priporoča cenj. gospodom.

Somišljeniki!

Zahtevajte po vsih gostilnah, kavarnah in brivnicah „Mariborskega delavca“!

Svoji k svojim!

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila

barva vedno vsakovrstno blago

čisti obleke

pere vsakovrstno perilo, po katero pošlje brezplačno na dom

svetlolika ovratnike, zapestnice, srajce.

Jos. Reich

Ljubljana

Tovarna: Poljanski nasip št. 4
Podružnica: Šelenburgova ul. št. 3**Mestna hranilnica ljubljanska**

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000,000
in rezervnega zaklada K 2,500,000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima veljavne lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.